

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Wiedza o historii języka polskiego (Wykład), PG_00150652						
Kierunek studiów	Logopedia (P)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	2		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	4		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	praktyczny		Forma zaliczenia		egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Logopedii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Zenon Lica				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		43.0	75
Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z genezą języka polskiego i podstawowymi procesami językowymi, które przyczyniły się do ukształtowania współczesnej polszczyzny. Ukazanie śladów dawnych procesów językowych (gramatycznych) we współczesnym języku polskim.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[LOGJ5_U01] Potrafi rozróżniać orientacje metodologiczne w badaniach naukowych, wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informacje z zakresu językoznawstwa (w tym logopedii) z wykorzystaniem różnych źródeł, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w celu formułowania na tej podstawie krytycznych sądów, rozwiązywania złożonych problemów oraz realizowania w sposób innowacyjny zadań.	Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z wykorzystaniem źródeł mówionych i pisanych z zakresu językoznawstwa, wykorzystywać posiadaną wiedzę językoznawczą, aby formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Potrafi prawidłowo analizować i interpretować zjawiska językoznawcze i językowe specyficzne dla kierunku logopedia .	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LOGJ5_W02] Zna i rozumie metodologię badań naukowych stosowanych w dziedzinach nauk humanistycznych i nauk społecznych, główne tendencje rozwojowe i fundamentalne dylematy językoznawstwa oraz logopedii, a także teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi w zakresie ich badania i zastosowania do rozwiązywania problemów społecznych.	Zna w zaawansowanym stopniu wybrane fakty i zjawiska w zakresie fonetyki i morfologii (fleksji) oraz zależności między nimi.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LOGJ5_K09] Ma świadomość znaczenia refleksji językoznawczej dla kształtowania się więzi społecznych, a także kwestii etycznych oraz problemów zawodowych związanych z wykonywaniem pracy nauczyciela-logopedy.	Ma świadomość znaczenia refleksji językoznawczej oraz faktów z zakresu historii języka polskiego dla kształtowania się więzi społecznych.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LOGJ5_K07] Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa języka polskiego oraz dbałość o jego poprawność. Aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego (szczególnie językowego) regionu, kraju, Europy.	Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa języka polskiego oraz dbałość o jego poprawność.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LOGJ5_W21] Zna w pogłębionym stopniu właściwości współczesnego języka polskiego i jego historyczne przemiany, a także zagadnienia z zakresu etnolingwistyki i socjolingwistyki.	Zna w zaawansowanym stopniu właściwości współczesnego języka polskiego i jego historyczne przemiany.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LOGJ5_W01] Ma uporządkowaną, pogłębioną i rozszerzoną wiedzę oraz zna na poziomie rozszerzonym terminologię z zakresu językoznawstwa i logopedii (w tym wybraną terminologię w obcym języku nowożytnym).	Zna na poziomie rozszerzonym terminologię z zakresu językoznawstwa diachronicznego. Rozumie w pogłębiony sposób system fonetyczno-fonologiczny języka polskiego, z uwzględnieniem znajomości norm ortofonicznych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
Treści przedmiotu	Pochodzenie języka polskiego (język polski wśród języków słowiańskich). Najważniejsze zabytki języka polskiego. Ewolucyjność języka i jego podsystemów. Główne przemiany systemu fonologicznego: wokalizm zmiany jakościowe (metatezy i przegłos) i zmiany ilościowe (dotyczące iloczasu, wokalizacji lub zaniku jerów i rozwoju sonantów); konsonantyzm: palatalizacje, dyspalatalizacje i powstanie nowych fonemów; zmiany w grupach spółgłoskowych. Budowa fleksyjna wyrazu w języku praindoeuropejskim i jej przeobrażenia. Ogólne kierunki i etapy ewolucji polskiej fleksji (tendencje upraszczające i komplikujące widoczne we fleksji imiennej i werbalnej). Chronologia ważniejszych zmian fleksyjnych.		
Wymagania wstępne i dodatkowe			

Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	egzamin pisemny testowy	51.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu) A.1. wykorzystywana podczas zajęć: K. Długosz-Kurczabowa, S. Dubisz, Gramatyka historyczna języka polskiego, Warszawa 2006 (fragmenty); S. Rospond, Gramatyka historyczna języka polskiego, Warszawa 1999 (fragmenty), Z. Klemensiewicz, T. Lehr-Splawiński, S. Urbańczyk, Gramatyka historyczna języka polskiego, Warszawa 1955 (fragmenty); - Wybory tekstów: S. Vrtel-Wierczyński, Wybór tekstów staropolskich, Warszawa 1977; W. Rzepka, W. Wydra, Chrestomatia staropolska, Wrocław 1986; A.2. studiowana samodzielnie przez studenta: - Grybosiowa, A. Kowalska, Materiały do ćwiczeń z gramatyki historycznej języka polskiego, Katowice 1988; K. Długosz-Kurczabowa, S. Dubisz, Gramatyka historyczna języka polskiego w testach, ćwiczeniach i tematach egzaminacyjnych, Warszawa 2006.	
	Uzupełniająca lista lektur	B. Literatura uzupełniająca (do wyboru przez Prowadzącego z poniższej listy): Podręczniki: J. Strutyński, Elementy gramatyki historycznej języka polskiego, Kraków 1998; W. Kuraszkiewicz, Gramatyka historyczna języka polskiego. Podstawowe wiadomości z wyborem tekstów staropolskich do ćwiczeń, Warszawa 1972; Z. Stieber, Historyczna i współczesna fonologia języka polskiego, Warszawa 1966; T. Lehr-Splawiński, Język polski. Pochodzenie, powstanie, rozwój, Warszawa 1978; D. Podławska, Gramatyka historyczna języka polskiego z elementami gramatyki języka staro-cerkiewno-słowiańskiego i dialektologii, Słupsk 1996 in.; - Teksty staropolskie. Analizy i interpretacje, red. W. Decyk-Zięba i S. Dubisz, Warszawa 2003; - Cz. Bartula, Podstawowe wiadomości z gramatyki scs na tle porównawczym, wyd. dowolne; L. Moszyński, Wstęp do filologii słowiańskiej, Warszawa 1984. Słowniki etymologiczne: - Brückner, Słownik etymologiczny języka polskiego, Kraków 1957 (lub wyd. nast.); F. Sławski, Słownik etymologiczny języka polskiego, Kraków od 1952; A. Bańkowski, Etymologiczny słownik języka polskiego, t. I-II, Warszawa 2000; W. Boryś, Słownik etymologiczny języka polskiego, Kraków 2005. Słowniki ogólne: S. B. Linde, Słownik języka polskiego, t. I-VI, wyd. II, Lwów 1854-1860, wyd. III, Warszawa 1951 (lub wyd. nast.); S. Reczek, Podręczny słownik dawnej polszczyzny, Wrocław 1968 (lub wyd. nast.); - Słownik staropolski, red. S. Urbańczyk, t. I-X, Warszawa 1953 i tomy następne; - Słownik polszczyzny XVI wieku, red. M. R. Mayenowa, t. I-XXI, Wrocław od 1966. Artykuły: S. Urbańczyk, Jaka polszczyzną mówił Jan Kochanowski i jego rówieśnicy?, Język Polski, R. XXXIII, 1953, s. 214-224; B. Dunaj, Język polski najstarszej doby piśmiennej (XII-XIII wiek), Kraków 1975; - tegoż, Ogólne zasady rozwoju fleksji rzeczowników w języku polskim, Prace Filologiczne 1985, XXXII, s. 109-114; S. Dubisz, Rozwój polskiego systemu fonologicznego, [w:] Studia z historii języka polskiego, pod red. W. Kupiszewskiego, Warszawa 1994, s. 9-19.	

	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	nie dotyczy	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.